

Jaakko Nuutila

MTK ry
PL 510
00101 Helsinki

1/4

Laatuketjun hanke 2009

Kummitilatoimintaa peruskoululaisille

LOPPURAPORTTI

1. Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena oli luoda pysyvää kummimaatilajärjestelmää Suomen peruskoulujen maatalouteen, elintarviketuotantoon, kestäväään kehitykseen, yrittäjyyteen ja työelämään liittyvien asioiden opetuksen tueksi. Tarkoituksena oli parantaa sosiaalista yhteyttä oppilaiden ja ruoantuottajien välillä. Vuoden 2009 hankkeen kohderyhmänä olivat peruskoululaiset koko maassa. Hanke oli jatkoa vuonna 2008 toteutetulle hankkeelle.

2. Hankkeen osapuolet ja yhteistyö

Hankkeen toteutti Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry (jatkossa MTK) yhdessä 13 tuottajaliiton; MTK-Etelä-Karjalan, MTK-Pohjois-Karjalan, MTK-Etelä-Pohjanmaan, MTK Etelä-Savon, MTK Kainuun, MTK Keski-Pohjanmaan, MTK Pohjois-Pohjanmaan, MTK Lapin, MTK Pirkanmaan, MTK Hämeen, MTK Satakunnan, MTK Varsinais-Suomen ja MTK Uudenmaan kanssa. Hankkeen operatiivinen vastuu oli hankkeen assistentilla ja hankkeen johtajalla ja sen sisällöllinen vastuu oli ohjausryhmällä. Kokonaisuudessaan hankkeen toteutumisesta vastasi MTK Keskusliitto.

MTK Keskusliitto

- vastasi materiaalin suunnittelusta ja toteutuksesta yhteistyössä mainostoimiston kanssa. Hankeryhmä oli mukana materiaalin suunnittelussa
- oli yhteydessä Valioon tilavierailujen maitojuomatarjoilujen vuoksi
- toimitti materiaalin kummeille
- oli yhteydessä kouluihin ja tiloihin
- hoiti koulu- ja tilavierailujen koordinoinnin
- tiedotti hankkeesta ja tilavierailuista valtakunnan tasolla

Tuottajaliitot

- valitsivat vierailutilat
- tiedottivat hankkeesta ja tilavierailuista paikallisille lehdille

Hankkeen ohjausryhmä

- Anni-Mari Syväniemi, toiminnanjohtaja, Suomen kotitalousopettajien liitto, ohjausryhmän puheenjohtaja
- Jaakko Nuutila, ruokakulttuuriasiamies, MTK, ohjausryhmän sihteeri
- Seija Ahonen, ylitarkastaja, maa- ja metsätalousministeriö
- Tarja Haaranen, ylitarkastaja, Ympäristöministeriö
- Maija Hatakka, johtaja, Evira
- Mirja Hellstedt, koulutus- ja kehityspäällikkö, Finfood - Suomen ruokatieto ry
- Marjaana Manninen, opetusneuvos, Opetushallitus
- Kirsti Salo, Vihdin 4H-Yhdistys
- Johanna Tanhuanpää, projektipäällikkö, Agropolis Oy
- Kaarlo Vihinen, erityisasiantuntija, Opetusalan ammattijärjestö

Elina Nurmi ja Johanna Vornila toimivat hankkeen teknisinä sihteereinä

Yhteistyötä tehtiin Valion kanssa. Valio tarjosi oppilaille Play -maitokaakaajuomat maatilavierailun yhteydessä.

Kaupan (Päivittäistavarakauppa ry:n viestintäryhmä ja vähittäistavarakaupparyhmä) edustajiin oltiin yhteydessä ja heitä pyydettiin mukaan yhteistyöhön. He eivät kuitenkaan lähteneet yhteistyöhön. Myös Ympäristöministeriöstä haettiin hankkeelle rahoitusta, mutta he antoivat kieltävän päätöksen.

3. Hankkeen vaiheet lyhyesti

Hankkeen toimintaa pilotoitiin vuoden 2008 aikana neljän MTK:n tuottajaliiton alueella: Etelä-Karjalassa, Pohjois-Karjalassa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Uudellamaalla. Jokaisella alueella kokeilu suoritettiin 5-luokkien ja 9-luokkien kanssa. Ennen tilavierailua tilan tai MTK:n edustaja kävi pitämässä koulussa ennakkoluennon. Oppilaat tekivät ennakkotehtävät ennen luentoa ja jälkitehtävät tilavierailun jälkeen. Tehtävien avulla mitattiin oppilaiden tietoja ennen ja jälkeen tilavierailun.

Vuoden 2008 hankkeessa mukana oli yhteensä

- 12 tilaa
- 16 koulua ja 20 luokkaa
- 5. luokkia mukana 12
- 9. luokkia mukana 8
- oppilaita yhteensä 426, joista 5. luokkalaisia 212 ja 9. luokkalaisia 214
- tilavierailuja toteutettiin yhteensä 15 kpl

Vuonna 2008 tuotettiin tarvittava materiaali oppilaille (passit 5. ja 9. luokkalaisille, ennakko- ja jälkitehtävät) ja tuottajakummeille (esittelymateriaali koulukäyntiä varten; maidon reitti, leivän reitti, lihan reitti sekä julisteet).

Vuoden 2009 alussa hankkeen materiaalia muokattiin ja siitä poistettiin metsätalouteen liittyvä osuus. MTK-liitot toimivat hyvin eri tavoin. Osalla on jo pysyvä kummimaatilajärjestelmä ja osalle se oli aivan uusi toimintatapa. Valtaosassa maata tilavierailu järjestettiin vuoden 2008 mallin mukaisesti, mutta pääkaupunkisedulla kummit vierailivat kouluilla ja esittivät annetun materiaalin avulla maatilojen toimintaa sekä eri raaka-aineiden reitin tiloilta ruokapöytiin. Valtaosassa maata tuottajakummi kävi ensin pitämässä oppitunnin koulussa ja valmistamassa oppilaat vierailuun, joka toteutettiin sitten oppitunnin jälkeen.

Vuoden 2009 aikana toteutettiin yhteensä 54 tilavierailua, joille osallistui yhteensä 1650 oppilasta. Tämän lisäksi tuottajakummit vierailivat kahdeksalla koululla ja tapasivat lähes 650 oppilasta sekä Educa -messuilla, joilla he kohtasivat lähes 500 nuorta. Hankkeen materiaalia jaettiin siis 2800 nuorelle.

4. Tulokset ja niiden arviointi

Hankkeen onnistumista arvioitiin saadun lähinnä laadullisen palautteen avulla. Koulut suhtautuivat kielteisesti jaettavaan kyselylomakkeisiin, joten niistä täytyi tällä kerralla luopua. Liitteenä on joidenkin luokkien opettajien oppilailtaan keräämää palautetta.

5. Jatkotoimet

Palautteen perusteella oppilaat, opettajat ja tuottajat olivat pääosin erittäin tyytyväisiä hankkeeseen. Oppilaat kokivat maatilavierailut mielenkiintoisina, opettajat ja tuottajat pitivät tärkeänä, että lapset ja nuoret pääsevät tutustumaan ja oppimaan maatilalle. Myös käytännön järjestelyihin oltiin tyytyväisiä. Palautteen perusteella hankkeelle on kysyntää jatkossakin. Koska maa- ja metsätalousministeriön rahoittama hanke nyt päättyy, on tarkoitus rohkaista koko maan MTK liittoja toimimaan jatkossa omatoimisesti. Hankkeen ns. maatilapassia tullaan jakamaan liitoille tämän toiminnan tueksi.

6. Loppuraportin tiivistelmä

Vuonna 2009 toteutettiin maa- ja metsätalousministeriön Laatuketjun sekä maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry:n rahoittamana kummimaatilahanke. Hankkeen tavoitteena oli parantaa sosiaalista yhteyttä nuorten ja ruoan tuottajien välillä, esitellä maatilojen toimintaa sekä kertoa ruokaketjun eri vaiheista mahdollisimman käytännönläheisesti maataloilla.

Hanke toteutettiin yhteensä 13 MTK-liiton alueella. Tilavierailuihin osallistui yhteensä 1650 oppilasta ja tämän lisäksi hankkeen materiaalia jaettiin yhteensä noin 1150 nuorelle. Ennen vierailua kävi joko vierailukohteen tuottaja tai MTK:n toimihenkilö pitämässä oppitunnin oppilaille. Toiminta suunnattiin peruskoulun alaluokkalaisille, joille keskityttiin kertomaan ruoan reitistä pellolta pöytään, maaseudun

tarjoamista työpaikoista, maatalojen toiminnasta ja kestävästä kehityksestä. Tunnilla selvitettiin perusasiat suomalaisesta maataloudesta, siihen liittyvistä työpaikoista sekä kestävästä kehityksestä. Ruokaketju havainnollistettiin lihan, maidon ja viljan ketjun avulla. Oppilaat valmistettiin lähestyvään vierailuun ja heille annettiin lisää materiaalia käsitellyistä asioista. Tilavierailulla tuottaja pystyi hyvin havainnollistamaan oppitunnilla läpikäytyt asiat.

Hanke toteutettiin yhteistyössä 13 MTK-liiton ja Valion kanssa. Hankkeen vastuullisena johtajana toimi MTK:n ruokakulttuuriasiamies Jaakko Nuutila. Hankkeen ohjausryhmässä oli edustajat Opetushallituksesta, maa- ja metsätalousministeriöstä, Evirasta, Vihdin 4H-yhdistyksestä, Finfoodista, Agropoliksesta, Ympäristöministeriöstä, Valiosta, Opetusalan ammattijärjestöstä ja Suomen kotitalousopettajien liitosta.

Hankkeen nyt päättyessä, rohkaistaan maan kaikkia MTK liittoja jatkamaan omalla alueellaan kummitilatoimintaa. Hankkeen loppu materiaali jaetaan liitoille tätä työtä tukemaan.

KATSO LISÄÄ: www.mtk.fi => Maatalous => Ruoka => Kummimaatilat